

Podobenství o marnotratném synu?
Lukáš 15,11-32

Máme před sebou jedno z Ježíšových podobenství. Je to příběh, který se možná nikdy nestal. Je však možná nejznámější z příběhů, které Ježíš vyprávěl. A je tak známý, že nám přijde až banálně jednoduchý. A taky je. Ale je zároveň hluboký. Jde až na kost, na dřev lidství. Snad proto je nevyčerpatelný a tak inspirující. Zde doporučuji např. obraz Adriany Šimotové, který je inspirován právě tímto příběhem. Ale zpět k příběhu.

Chtěl bych zde připomenout pár věcí, které možná znáte, přesto si je však dovoluji zmínit.

Mladší syn má dle zákona právo na jednu třetinu majetku otce. Toto právo má však až po smrti otce. Tím, že si majetek vyměňuje ještě za otcova života mu nepřímou říká: Táto, byl bych radši, kdybys už umřel, protože majetek, který mi má poté připadnout je pro mě důležitější než Ty.

Druhá věc: Když otec zdálky uvidí přicházet svého mladšího syna, rozeběhne se za ním. V moudrých knihách jsem se dočetl, že ve starověkém Izraeli dospělí muži neběhali, až na dvě výjimky. 1. Muži běhali do bitvy 2. Blázní běhali

V našem příběhu se vystupují tři hlavní postavy. Otec, starší, poslušný syn a mladší syn, kterému jsme si zvykli říkat marnotratný. Když Ježíš vypráví příběh, zpravidla se v něm můžeme a věřím, že i máme nalézt. Kdo su tedy já v tomto příběhu? A kým se cítili být první posluchači, kterým Ježíš příběh vyprávěl? Na to musíme hledat odpověď sami, protože to Ježíš nikde neosvětluje.

První postavou je mladší syn, kterému se říká marnotratný. Z toho, co jsme četli, nám vychází jako mladý, naivní, nevděčný a hloupý, tak naivní a hloupý, až je zlý. Po té, co si své mladosti, naivity a hlouposti dostatečně užije a pořádně padne na hubu, činí cosi jako pokání, vrací se a je přijat zpět.

Tu se nabízí otázka: Takže ten mladší syn su já? A Bůh je tím otcem, který mě pouze ze své neuvěřitelné lásky přijme zpět k sobě? Ano. To je jeden rozměr tohoto podobenství. A snad každý z Vás, kdo tu dnes sedíte, jste tenhle rozměr tohoto podobenství s Bohem prožili. A myslím si, že to je základ veškerého křesťanství.

Je tu ale ještě druhá postava a druhý rozměr tohoto příběhu. A sice ten druhý, starší syn. My, kteří toto podobenství už tak dobře známe, máme sklon vnímat jej jako nemilosrdného člověka, který nevidí, co je opravdu důležité, na čem v životě záleží a v čem je život. Zkusme se ale vžít do jeho situace. Mladší synáček si odejde z domova s penězi, které mu správně ještě nenáleží a užívá si života, jak se patří. Zatímco já zůstávám jako jediný syn se svým otcem a dřu se od rána do večera a dělám první poslední, protože kdo, když ne já? A když se pak bráška ze světa vrátí po té, co všechno rozházel, tatík ho přijme, jakože nic, jakože se nic nestalo. Nemám snad právo být našťvaný? Planout hněvem až k smrti? Kde je jaká spravedlnost? Vždyť to já su ten hodnej, mě by se mělo oslavovat!

A zde přichází ta divná, nepochopitelná a vždycky znova překvapující Boží optika, Boží pohled na věc. Ačkoli se jednání staršího syna zdá být spravedlivé a pochopitelné, jsou tu ještě vyšší hlediska než je spravedlnost – a sice láska. Bůh není spravedlivý podle našich představ, Bůh je milující nad naše představy. Ten starší syn byl možná věrný, spravedlivý a poslušný, ale zároveň to byl zapšklý, nešťastný, chladný a našťvaný člověk. Když se dozví, že se doma oslavuje a On u toho není, ne že by se šel podívat, natož připojit k oslavám. Ať už se slaví cokoli. Posílá si pro sluhu a toho se vypyává. Ani se dovnitř nejde podívat. A když pro něj sám Táta vyjde ven, vyvalí se z něj to, co v něm celé ty roky hnilo a doutnalo. Navíc obviňuje bráchu z toho, že prohýřil majetek s děvkami. Tak to přece bylo, ne? Tak jsme to

četli. Tak jsme na to zvyklí. Ale v tom příběhu se to nepíše. To říká právě až ten starší syn. A navíc o svém bratru nemluví ani jako o bratru. Říká mu „tenhle tvůj syn“.

A nejsou já tedy právě tenhle syn v tomto příběhu? Není to můj obraz jen chvíli po té, co mě Bůh přijal za syna? Já mám strach, že je. Že i já jako křesťan působím, že církev se zdá být spolkem slušných, spravedlivých, snaživých dřičů na Boží vinici, se kterými se ale nedá vydržet, protože to jsou studení čumáci naštvaní na svět. Sám kážu o lásce a o radosti ale přitom vypadám jako pravý opak. Jako bych pro sebe toužil po milosti ale pro ostatní vyžadoval spravedlnost.

Je tohle obraz křesťana, jaký Bůh chce? Doufám, že ne.

Nakonec je tu třetí hlavní postava – Otec. V první řadě bezmezně milující. A to do té míry, že nechá svého syna, aby se sám rozhodl, jakým směrem v životě půjde. Přestože musel vědět, jak to dopadne. Muselo ho nesmírně bolet, když viděl jít syna do záhuby. Miloval ho natolik, že ho nechal odejít, a na tolik, že mu posléze vše odpustil a přijal ho s oslavami zpět. V tom příběhu ho otec nenechá ani domluvit, když se syn snaží blekotat nějaké omluvy. Když to člověk čte, je tam až neuvěřitelný zlom. Otec neříká: Já to věděl, já ti to říkal. Neříká mu nic ale objímá ho a líbá a už chce jen oslavovat. Tak jako byl na začátku naivní ten mladší syn, přijde mi teď až hloupě naivní ten otec. A přece je z Ježíšova vyprávění jasné, že právě otec jedná správně. A nejsou snad tedy v tomto příběhu já ten Otec? Lépe řečeno, neměl bych být tím otcem? Není tohle ten správný obraz křesťana? Nepočítá Ježíš s církví takovýchhle otců? Komu je mnoho odpuštěno, mnoho odpouští!

A tak máme před sebou příběh, který ukazuje tři roviny lidství a v každé můžu nalézt sebe. Co je ale hlavní – Radost ze znovu nalezeného života je víc než spravedlivý hněv. Vždyť v nebi je větší radost nad jedním marnotratným, který se vrátil zpět, než nad zástupy těch, kteří se vracet nepotřebují.

amen